

Posudek konzultanta

na diplomovou práci Mgr. Moniky Skřivanové

Trestní odpovědnost právnických osob

I.

Téma rigorózní práce je nesporně aktuální. Trestní odpovědnost právnických osob je fenoménem, se kterým se potýká téměř každý stát, jehož právní řád náleží ke kontinentálnímu právnímu systému. Oproti anglo-americkému právnímu systému, ve kterém má trestní odpovědnost právnických osob svoji historii, své místo, své tradice, v kontinentálním právním systému jde o institut do značné míry nový, resp. nově zaváděný.

Otázka trestní odpovědnosti právnických osob je tedy aktuální také v České republice, která, i když provedla poloviční rekodifikaci trestního práva, zůstala na stanovisku individuální trestní odpovědnosti fyzických osob v novém trestním zákoníku z roku 2009. Ačkoliv první návrh na zavedení trestní odpovědnosti právnických osob z roku 2004 nebyl přijat, přesto myšlenka trestní odpovědnosti právnických osob nezanikla. Důvodů je několik: V poslední době se ve větším počtu vyskytují trestné činy (zejména majetkové a hospodářské trestné činy), které jsou spáchány za participace právnických osob, anebo v jejich prospěch. Tradiční trestní právo založené na individuální trestní odpovědnosti a na odpovědnosti za zavinění jejich postih v mnohých případech neumožňuje. Prostředky správního trestání se ukazují jako neúčinné. Na tuto situaci reagovaly a reagují mezinárodní aktivity, které počaly začleňovat téma trestní odpovědnosti právnických osob do svých doporučení a dokumentů. Některé ze států náležejících ke kontinentálnímu právnímu systému dokonce ve svém právním řádu zakotvily trestní odpovědnost právnických osob.

Těmito otázkami se zabývá rigorózní práce Mgr. Moniky Skřivanové.

II.

Rigorozantka vychází z logické osnovy, podle které po stručném úvodu provádí „úhistorické ohlédnutí“ za problematikou trestní odpovědnosti právnických osob, dále se zabývá úpravou trestní odpovědnosti v zemích s common law právním systémem, popisuje právní úpravu ve třech zemích Evropské unie (Nizozemí, Francie, Rakousko), charakterizuje mezinárodní dokumenty vztahující se k otázkám trestní odpovědnosti právnických osob a v závěrečné kapitole se zabývá zamítnutým vládním návrhem zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a o řízení proti nim, který byl předložen v roce 2004 Parlamentu České republiky. V závěru shrnuje úvahy o možných cestách v řešení deliktů odpovědnosti

právnických osob.

Diplomová práce je zpracována za použití dostatečného počtu odborných pramenů, mezi nimiž jsou i prameny cizojazyčné, což práci pochopitelně obohacuje. Přesto se na některých místech projevila větší závislost autorky na použitých pramenech. Týká se to například druhé kapitoly o historii trestní odpovědnosti právnických osob a partie o trestní odpovědnosti právnických osob v Nizozemí, které jsou jen převyprávěním toho, co uvádí Musil v článku k Poctě O. Novotnému (Praha, Codex Bohemia 1998).

Autorka se snaží nelehké téma trestní odpovědnosti korporací vysvětlit obecně srozumitelným způsobem při využití zejména českých literárních pramenů. Její práce však nějaké nové poznatky, nové inspirace nepřináší a nepřekračuje tedy ani rámec těch pramenů, které použila. Odpovídá to ostatně i záměru, který si autorka vytkla a kterým mělo být zpracování úvah a názorů na jednotlivé instituty, které souvisejí s problematikou trestní odpovědnosti právnických osob (str. 89).

Autorka neuvádí konečné stanovisko k otázce zavedení trestní odpovědnosti právnických osob, jen pléduje pro zachování zásady přiměřenosti a pragmatického přístupu při řešení těchto otázek. Podle mého názoru mohl být autorka odvážnější zejména při koncipování možností nové právní úpravy v České republice. Vždyť situace je taková, pokud jde o trestní odpovědnost právnických osob v České republice, že jsme doslova na zelené louce, tedy každé řešení je možné.

Práce neobsahuje věcné chyby či nedostatky.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Moniky Skřivanové ještě splňuje požadavky kladené na tento typ písemných prací. Autorka prokázala schopnost vytvořit odborný text na dané téma a zpracovat jej odborně bezchybným způsobem.

Při ústní obhajobě doporučuji zaměřit se na otázku: Jaké jsou možnosti řešení deliktní odpovědnosti právnických osob a jaké jsou možnosti trestněprávního řešení této otázky v České republice.